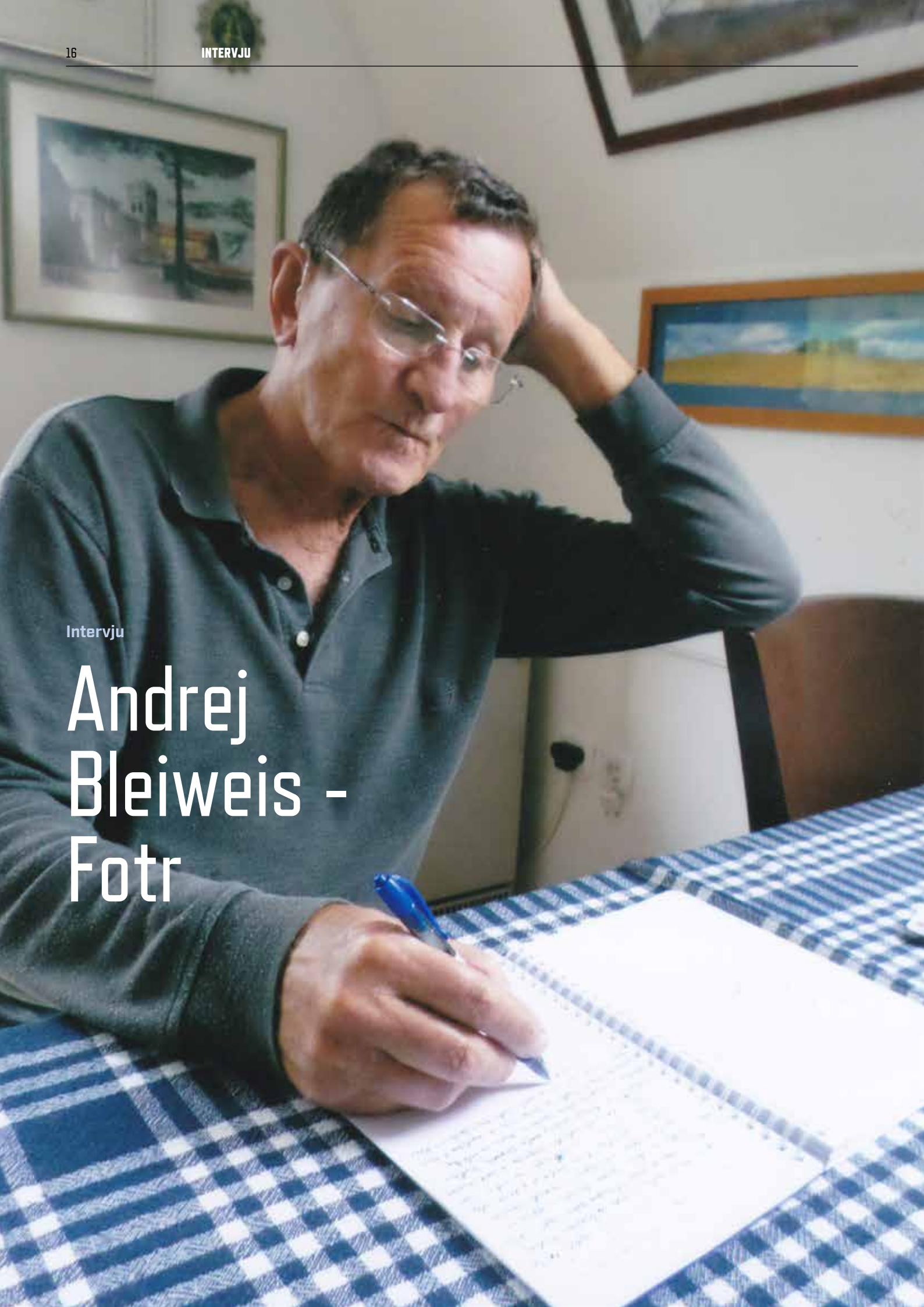

Intervju

Andrej Bleiweis - Fotr

Fotra, ki je bil tudi meni najprej predstavljen z nadimkom, sem srečeval precej bežno, ko je hodil na vadbo starejših članov. Kljub temu da je bil on že takrat legenda, jaz pa samo eden od nadobudnih študentov, ki si je našel delo in družbo v Narodnem domu, so bili prvi stiki z njem precej zanimivi in polni smeha zaradi šal in dovtipov, ki jih ima Andrej na zalogi. Ko sva se spoznala malo bolje, so me začele privlačiti njegove zgodbe iz Premanture. Predvsem me je začelo zanimati njegovo delo, ki ga je opravil v Premanturi. Njegov koncept organizacije 2. skupine, v kateri še danes taborijo otroci pod vodstvom vodnikov, je večinoma še vedno v veljavi in še kako aktualen. Zato in še zaradi marsičesa drugega si je Andrej že pred nekaj leti več kot zaslužil naziv častnega člana ŠD Narodni dom. In seveda si zasluži tudi, da njegove zgodbe spoznate bralci Stojte.

sprašuje: Sašo Barle

Andrej, veliko ljudi v društvu te v bistvu ne pozna po imenu in priimku, ampak po nadimku Fotr. Ali nam lahko zaupaš, kako si ga dobil in kdaj?

Moja mama je zelo skrbela zame in me vpisala k tabornikom, v Narodni dom in glasbeno šolo. Na taborjenju v Bohinju z gospodom Pavlom Kurnaverjem in taborniki rodu Sivi volk, pri mojih 12 ali 13 letih, me je eden od starejših vprašal, ali se res pišem Bleiweis. In sem seveda potrdil. Pa me je naprej vprašal, ali je bil potem moj prapradedeček Janez Bleiweis Trsteniški. In sem spet pritrdil. Moj izpraševalc je bil nad to informacijo tako navdušen, da mi je rekel: "Saj potem si pa ti fotr slovenskega naroda." In puf. Od takrat naprej so me pri tabornikih začeli klicati Fotr. Zanimivo je, kako se me je ta nadimek prijel in se je selil od skupine do skupine, del katerih sem bil. S Fotrom so me začeli klicati od sošolcev v osnovni šoli in gimnaziji do članov v Narodnem domu. Vedno se je nekdo našel, ki je moj nadimek poznal in ga delil z ostalimi. V zvezi z mojim priimkom je bilo še kar nekaj zanimivosti. Tako so me dolgo časa zafrkavali, da naj že uredim svojo cesto in je ne zanemarjam, saj je bila Bleiweisova cesta včasih precej razrita in neurajena. Povsod, tudi v vojski, je bilo veliko smeha na račun pisanja in izgovarjave mojega priimka. Zato pa nihče ni imel težav z besedo Fotr.

Večina narodnodomcev te pozna po tvojem delu v Premanturi. Kakšno pa je bilo

tvoje udejstvovanje v telovadnici?

Jaz nisem bil nikoli dober telovadec. Na telovadbo sem hodil, ker je mama tako rekla in ker sem imel v telovadnici veliko prijateljev in sošolcev. Nikoli nisem bil v kakšni tekmovalni skupini, ampak sem hodil samo k redni telovadbi, ki je bila dvakrat na teden. So pa bili moji vodniki eminentne osebnosti društva, kot je recimo gospod Šavnik, na odru nam je na klavir igral znani mojster Prinčič. V bistvu sem takrat hodil na telovadbo zato, da mi niso hodile po glavi oslarije. Ampak to vem sedaj, takrat je to vedela moja mama.

"V BISTVU SEM TAKRAT HODIL NA TELOVADBO ZATO, DA MI NISO HODILE PO GLAVI OSLARIJE. AMPAK TO VEM SEDAJ, TAKRAT JE TO VEDELA MOJA MAMA."

Kdaj si začel obiskovati letne društvene taborje?

Na taborjenje sem začel hoditi že v Valovine pri Pulju. Takrat sem bil tam še z mamo. Natančne letnice ne vem. Spomini na to obdobje so že malo zbledeli. Se pa spomnim, da sem na Valovinah spoznal oz. me je spoznala moja prva osnovnošolska ljubezen, dobro se spomnim tudi "tipija", indijanskega šotora, ki je bil postavljen na koncu tabora in v katerem je bival takratni vodja tabora Jože Zalokar z družino. Ne glede na intenzivnost spominov so ti vsekakor prijetni.

Ko si odrasel in začel samostojno obiskovati društvene taborje, se je zgodba že dogajala v Premanturi. Kakšni so bili začetki v Premanturi in kakšna je bila tvoja vloga?

Mislím, da sem se v tabor vrnil okoli leta 1965 kot pomočnik ekonomista. Takrat je

bila kuhinja z jedilnico že zgrajena in tudi agregat za elektriko je bil tam. Pri načrtovanju in izgradnji tabora v začetni fazi tako nisem sodeloval. Sem se pa takoj vključil v sistem in užival v vsem skupaj. Bili smo prijatelji in skupaj delali ogromno stvari. Vodja vsega je bil Jože Zalokar, ki mi je sčasoma zaupal vse več stvari. Najprej so bile to čisto tehnične stvari, kot je, recimo, postavitve solarnega bojlerja za toplo vodo pri tuših, ki smo ga, bolj potihovo povedano, ukradli na kopališču Ilirja. Ena od zanimivih stvari je bila, recimo, tudi ta, kako smo napeljali vodo v del tabora, ki se mu reče Tihi dol in je najbolj oddaljen od tušev, ki so v zgornjem delu tabora. Idejo sem najprej predstavil Zalokarju, ki je bil takoj za. Ko pa je prišel iz Pulja, kamor je šel nabavit material, je potožil, da je nakup cevi predrag. Kupiti je namreč hotel gumijasto cev z notranje strani prevlečeno s tekstilom, ki so jo uporabljali pri plinskih napeljavah. Ravno v tem obdobju so prišle na trg alkatenske cevi. In ko jih je Jože odkril, se je nekega dne pojavil v taboru in mi rekel: "Evo Fotr, tukaj imaš cevi, kolikor hočeš!" Jaz pa sem mu odvrnil, da rabimo v bistvu 60 do 70 metrov cevi in ne poln kombi. On mi je rekel: "Poslušaj, tako poceni je bilo, da sem jo kupil kar 200 metrov." No, in potem smo ostanek te cevi vsako pomlad prenašali iz jedilnice, jeseni pa nazaj vanjo, ker jo je bilo škoda vreči stran. Nismo je pa imeli kje porabiti. Z odgovornostjo, ki mi je bila zaupana, sem se z leti vse bolj organiziral. Omisli sem si zvezek, ki sem ga celo poletje nosil s sabo po taboru in zapisoval, kaj je treba še postoriti. Tako sem imel jeseni pripravljen celoten spisek del in nalog, ki jih je bilo treba narediti do naslednjega tabora.

POMLADNA PESMICA

*KO TE V SKLEPIH NEHA ŠČIPAT,
KO ODLOŽIŠ VOLNENI ŠAL,
KO ROKAVICE IN TRI KAPE
POSPRAVIŠ V ŠKATLO IN PREDAL;*

*KO MLADE DAME V TESNIH BLUZH,
VES MOŠKI SVET OPOZORIJO,
DA SPET PRIŠEL JE PRAVI ČAS
ZA VZDIH IN SRČNO ARITMIJO.*

*KO TOPLO SONCE VSE OGREJE,
DA JUTRO ZMAGA MEGLO, HLAD,
POVEJO PTIČI V GRMOVJU,
DA SE VRNILA JE POMLAD.*

Andrej Bleiweis

Poleg tehničnega dela si v taboru pustil velik pečat kot taborovodja pionirske skupine. Kaj je bilo tisto, kar ste ti in tvoji sodelavci delali tako drugače?

Moje delo v pionirski skupini se je najprej začelo v začetku 70. let kot pomočnik taborovodje pri Tinetu Pardubskem. Leta 1975 pa sem postal taborovodja pionirske skupine, ki sem jo vodil vse do leta 1983. Izkušnje, ki sem jih pridobil pri tabornikih, so zelo močno vplivale predvsem na moje razmišljanje o programu tabora. Menil sem namreč, da pretirano poudarjanje telovadbe ni najboljša in da bi bilo pametneje približati in prilagoditi program naravi. Tako smo začeli z izleti po Kamenjaku, imeli smo taborne ognje, pisali smo žuro, organizirali smo nočno bivakiranje zunaj tabora, dežurni so na podlagi temperature in pritiska pisali vremensko napoved, izjemno veliko aktivnosti se je preselilo ob morje in vanj. Ena izmed zelo uspešnih aktivnosti je bilo, recimo, učenje surfanja. Na zbornem mestu smo imeli celo lasten simulator, ki sem ga sam skonstruiral. Po taboru smo začeli postavljati tudi različna igrala za otroke. Skratka, veliko stvari smo postavili na novo in ves čas me je podpiral in zagovarjal Jože Zalokar. Ravno tako nam je skoraj vedno priskrbel

rekvizite, ki smo jih potrebovali za izvedbo programa.

Še ena od premanturskih znamenitosti, ki nosi tvoj pečat, je plaža na Kamenjaku, ki jo člani društva še danes imenujejo Fotrova plaža. Nam lahko zaupaš zgodbo o nastanku te plaže, ki je bila v svoji prvotni podobi precej neugodna za uporabo?

Teren, kjer se nahaja omenjena plaža, smo našli enkrat v sredini 60. let v zalivu Valun, ki ima krasen pogled na popoldansko zahajajoče sonce. Najprej smo z ljudmi iz tabora, ki so tudi hodili na to plažo, sklenili, da moramo nekako rešiti zelo težaven izhod iz vode. Iz tabora smo začeli prinašati orodje in počasi ravnali špičaste skale v stopničke. Nato smo poravnali plato, s katerega smo skakali v vodo. Potem nas je začelo motiti žuljenje skal, ko smo se sončili. Pa smo sklenili tudi te dele plaže poravnati. Moraš pa vedeti, da smo celotno delo opravili ročno. Vsi ti "popravki" so trajali več let in je bilo včasih kar zanimivo početje, pri 35 stopinjah na soncu. Včasih smo bili tako zav-

zeti za delo, da sploh nismo šli v tabor na kosilo, ampak so nam ga prinesla dekleta kar na plažo. Bilo je tudi kar nekaj zanimivih trenutkov zaradi našega početja. Tako sta se na plaži enkrat pojavila dva Nemca, ki sta si vzela kar precej prostora zase. Kar mi seveda ni bilo po godu. Vzel sem majzelj in kladivo ter pričel tolči skale samo pol metra stran od glave nemške gospe. Moje početje je prenašala pet minut, potem pa je rekla "Gema Franc'l" in sta pobrala vso šaro ter ne prav dobre volje odšla. Kar nekaj težav na Fotrovi plaži smo imeli z domačini, saj smo tja hodili tisti člani društva, in tudi ostali, ki smo bili ljubitelji nudizma. Česar pa domačini niso odobraval. Tako so nam neki večer celotno področje plaže namazali z drekom in nam do prve nevihte, ki je plažo sprala, onemogočili njeno uporabo. Ne glede na vse pa imam v povezavi s to plažo in Premanturo same lepe spomine. ■

POLETJE V PREMANTURI

*NESKONČNA MODRINA OD DNA DO NEBES,
BRNISTRA RUMENA JE VSE DO OBZORJA,
TRAVNIK ZELENI SE SONČI DO MORJA,
KOVAČNIK ZARDELI ŽDI V SENCI DREVES.*

*V CIPRESAH RODI POZLAČEN SE IZVIR,
SAPA POMLADNA CRKLJA MLADO ŽITO,
VSE JE V PROSOJNO TIŠINO ZAVITO,
POPOLDAN POGREZA SE V TIHI VEČER.*

*PRHNE ČEZ OLJKE OSAMLJENA PTICA,
SENCA KRILATA ZDRSI PREKO VEJE,
V BOROVI KROŠNJI UTIHNJE SENICA.*

*SLAVČEK OGLAŠA IZ ŽIVE SE MEJE;
LADJA V DALJAVI, NEKJE LASTOVICA;
LUNA SREBRO MED HRASTOVJE ZASEJE.*

Andrej Bleiweis

